

Lagedi Kool

ÕPPEKAVA Lagedi Kooli lasteaed

2020

SISUKORD

1. ÜLDSÄTTED	3
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS.....	4
2.1 Lasteaia põhiväärtused	4
2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	4
2.3 Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted.....	5
3. RÜHMADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE MEETODID JA TÖÖVIISID	6
NING RÜHMADE PÄEVAKAVAD.....	6
3.1 Lasteaia päevakava.....	9
4. LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA ANALÜÜSIMISE PÕHIMÕTTED.....	10
5. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA	13
KORRALDUS	13
6. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA	14
7. LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI.....	15
8. LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VALDKONDADE KAUPA VANUSETI	19
8.1 Muusikategevuste eeldatavad tulemused vanuseti	23
8.2 Liikumistegevuste eeldatavad tulemused vanuseti	25
9. TERVISEKASVATUS	27
10. DIGIÕPETUS	29
11. LAPSE KOOLIVALMIDUSE HINDAMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED	29
12. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	30

1. ÜLDSÄTTED

Lasteasutuse õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava koostamisel on lähtutud koolieelse lasteasutuse seadusest, koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast ja Lagedi Kooli arengukavast. Arvestatud on piirkonna vajadusi, lasteaia töötajate, lapsevanemate ja laste soove ning kasutusesolevaid ressursse.

Lagedi lasteaed on Rae vallavalitsusele kuuluv munitsipaalasutus, mis töötab 2013. aasta jaanuarist. See on koolieelne lasteasutus, mis loob koolieast noorematele lastele vajalikud tingimused turvaliseks ja harmooniliseks arenguks ning toetab lapsevanemate tegevust lapse alushariduse kujundamisel.

Õppekava koostamise ja arendamise korraldamise eest vastutab Lagedi Kooli direktor.

Lasteasutuse õppekava kinnitab lasteasutuse direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse. Õppekava terviktekst asub direktori kabinetis, infosüsteemis Eliis ja lasteaia koduleheküljel.

Lasteasutuse õppekavas esitatakse:

- õppe- ja kasvatustegevus;
- rühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, sisu, meetodid, põhimõtted ning rühmade päevakavad;
- lapse arengu jälgimise ja analüüsimise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- erivajadustega lastega arengu toetamise põhimõtted ja korraldus;
- koostöö lapsevanemaga;
- 6–7aastaste laste eeldatavad üldoskused;
- valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning 6–7aastaste laste arengu eeldatavad tulemused;
- lapse koolivalmiduse hindamise korraldus ja põhimõtted;
- õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS

Lasteaia visioon ja missioon

Meie VISIOON on olla kaasaegne lasteaed, mis toetab lapse igakülgset arengut, tehes koostööd erinevate huvigruppidega.

Meie MISSIOON on mängulise, sõbraliku, turvalise, jõukohase ja kaasaegse arengukeskkonna kaudu kujundada

L – loovad

A – avatud ja algatusvõimelised

P – positiivsed

S – sotsiaalselt hästi arenenud koolis hakkamasaajad lapsed.

2.1 Lasteaia põhiväärtused

- Hoolivus
- Sõbralikkus
- Avatus
- Loovus
- Turvalisus
- Perekesksus
- Looduslähedus

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Alates jaanuarist 2018 on Lagedi Kooli lasteaias 6 rühma, mis asuvad lasteaia hoones. Lasteaiarühmad moodustatakse 1,5–7aastastest lastest. Rühma suurus sõimerühmas on kuni 16, aiarühmas kuni 22 ja liitrühmas kuni 20 last.

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles ja rahvuslikke kultuuritraditsioone järgides. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Aktiivne õppeperiood 4–7aastastele lastele jääb ajavahemikku 15. september kuni 15. mai, sõimelastele ja 3aastaste rühmale 1. oktoober kuni 15. mai.

Ajavahemikku 1. september – 1. oktoober (sõimelaste rühm, 3aastaste rühm) ning 1. september – 15. september (4–7aastaste laste rühm) käsitletakse kui sisseelamis- ja laste arengu uurimise perioodi, mil põhirõhk on suunatud mängule või laste omaalgatusel, et uusi lapsi tundma õppida ja nende arengut kaardistada. Peamised tegevused on mängimine ja värskes õhus viibimine.

Jõulude ja aastavahetuse perioodil on peaarõhk lapse omaalgatusel. Sel perioodil on õpetaja vaatleja ja uurija, kes sekkub laste tegevustesse vaid vajadusel või lapse palvel.

Lasteaed asub kooli parkaia, staadioni ja Pirita jõe vahetus läheduses, mis loob soodsad võimalused õuesõppeks, õppekäikudeks, matkadeks ja sportlikeks tegevusteks.

Lapse päev möödub aktiivselt tegutsedes, mängides, õues olles, õppekäikudel käies. Õppe- ja kasvatustöös lähtutakse Lagedi Kooli lasteaia õppekavast, koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, lasteaia tegevus- ja päevakavast ning lapse arengu eesmärkidest.

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, kirjalikel fikseerimistel, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Õppe- ja kasvatustööd toetavad eripedagoog, logopeed, muusika- ja liikumisõpetaja.

Lasteaed avatakse kell 7.00 ja suletakse kell 19.00. Laste päevakava kindlustab päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, planeeritud õppe- ja kasvatustegevused ning vabategevused.

2.3 Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk lasteaias on tagada lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel:

- terviklik ja positiivne minapilt;
- ümbritseva keskkonna mõistmine;
- eetiline käitumine ning algatusvõime;
- esmane tööharjumus;
- kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest;
- eakohane sotsiaalsete, enesekohaste, mängu- ja õpioskuste kogum.

Õppe- ja kasvatuskorralduse põhimõtted tulenevad õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ning on kasvatava ja arendava tegevuse aluseks. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel arvestatakse laste eripära, võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Lagedi lasteaia jaoks on oluline:

- arvestada lapse individuaalsust ja tema arengupotentsiaali;
- hoida ja edendada lapse tervist ning rahuldada liikumisvajadust;
- edastada teadmisi mängu kaudu ja avardada silmaringi;
- väärtustada humaanseid ja demokraatlikke suhteid;
- luua lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustav keskkond;
- tagada lapsele turvatunne ja eduelamus;
- rakendada üldõpetuslikku tööviisi;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- väärtustada eesti kultuuritraditsioone ning arvestada teiste kultuuride eripäradega.

3. RÜHMAD E ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE MEETODID JA TÖÖVIISID NING RÜHMAD E PÄEVAKAVAD

Lagedi lasteaia õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks on Lagedi Kooli lasteaia õppekava.

Rühmade õppe- ja kasvatustegevus toetub koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale.

Arvestatakse konkreetse rühma laste eripärasid: vanust, võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta jms.

Pedagoogilisse personali kuuluvad lasteaija direktor, õppejuht, rühmade õpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja, eripedagoog ja logopeed. Vajadusel töötab lasteaias tugiisik. Pedagoogilise personali omavahelises koostöös töötatakse välja õppeaasta prioriteet (prioriteedid) ning sellest lähtuvalt paneb pedagoogiline personal kokku õppeaasta ürituste kava, mis on üks osa õppeaasta üldisest tegevusplaanist.

Lähtuvalt õppeaasta prioriteedist (teemast) ning õpi- ja üldoskuste kujundamisest koostavad õpetajad õppeaasta alguses rühmale õppeaasta eesmärgid ja tegevuskava. Õppeaasta lõpus (aktiivne õppeperiood 15. september – 15. mai) toimub tegevuskava analüüs ja sellest tulenevalt püstitatakse parendustegevused uueks õppeaastaks.

Lasteaed kasutab infokanalina e-keskkonda Eliis.

Eliis on lapsevanemale regulaarselt kättesaadav ja selle kaudu antakse infot järgnevalt:

- päevakava;
- laste andmed;
- õppeaasta prioriteet (teema) ja rühma eesmärgid (üldoskuste ja valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid);
- rühma õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;
- laste arengu hindamise põhimõtted;
- (kui on loodud) lapsevanema meespea / rühma head tavad / nädalateemad vms.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub direktori kinnitatud rühma päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütmi, une- ja ärkveloleku aja, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ning lasteasutuse pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, eripärasid, vanust, lapse huve jms. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (nädal, kuu vm) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja tegevused infosüsteemis Eliis. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksik- ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist. Konkreetsete õppetegevuste algused on ajaliselt määratud muusika- ja liikumistegevustel. Teisi õppetegevusi võib õpetaja alustada vastavalt vajadusele, arvestades päevakavaga. Lõimitud tegevusi planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid. See õpetab last iseseisvalt tegutsema, oma tegevust korrigeerima ja tegevuse tulemuste eest vastutama.

Õppe- ja kasvatustegevused on:

- mäng;
- rühmategevused;
- valiktegevused alarühmades;
- individuaalsed tegevused.

Eesmärk on kasutada erinevaid õppemeetodeid, mis võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumise aktiivse tegevusega. Õpetajad kasutavad meetodit või võtet, millega on konkreetset teemat kõige sobivam tutvustada, õpetada või kinnistada. Meetod või võte seob teemaga emotsionaalse, füüsilise, loomingulise ja sotsiaalse tasandi.

Meetoditeks on:

- vaatlus;
- vestlus;
- arutelu;
- jutustamine pildi järgi;
- ettelugemine;
- küsimuste esitamine ja neile vastamine;
- õppekäik, matk, ekskursioon;
- draama (lavastusmäng);
- käeline tegevus (joonistamine, maalimine, voolimine, rebimine, kleepimine);

- laulmine, muusika kuulamine, rütmipillide mängimine;
- rütmimängud;
- ümbritseva elu ja loodusega seotud katsed;
- videosalvestuste vaatamine;
- mäng: loovmäng, rollimäng, lauamäng, õppemäng, ehitusmäng, liikumismäng;
- kontserdi kuulamine;
- avalik esinemine;
- lõimitud ja mitmekülgne tegevus;
- võrdlemine ja arvutamine;
- uurimine;
- liikumismängud.

Konkreetsed tegevused planeeritakse rühma nädalakavasse, neid seovad tervikuks lapse elu ja keskkonda käsitlevad teemad. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, nädalakava/kuukava ja päevakokkuvõtted on lapsevanemale nähtavad (eliis.ee keskkonnas). Päevased tegevused fikseeritakse iga päev kirjalikult eliis.ee keskkonda, fikseerimine toimub terve õppeaasta vältel (1. september – 31. august).

3.1 Lasteaia päevakava

Lagedi lasteaed on avatud igal tööpäeval 7.00–19.00

- **Lasteaia päevakava aia- ja liitrühmas**
Lasteaed on avatud igal tööpäeval **7.00–19.00**
- 07.00–08.30 Laste saabumine. Mäng ja vabategevus.
- 08.30–09.00 Hommikusöök.
- 09.00–12.15 Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused toas ja õues. Mäng.
- 12.15–12.45 Lõunasöök.
- 12.45–13.00 Ettevalmistus puhkeajaks.
- 13.00–15.00 Puhkeaeg.
- 15.00–17.00 Tegevused, individuaalne töö.
- 15.30–16.00 Õhtuode.
- 16.00–19.00 Mäng. Individuaalne töö. Laste kojusaatmine. Koostöö lastevanematega.

- **Lasteaia päevakava sõimerühmas**
- Lasteaed on avatud igal tööpäeval **7.00–19.00**
- 07.00–08.30 Laste saabumine. Mäng ja vabategevus.
- 08.30–09.00 Hommikusöök.
- 09.00–11.45 Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused toas ja õues.Mäng.
- 11.45–12.15 Lõunasöök.
- 12.15–12.30 Ettevalmistus puhkeajaks.
- 12.30–15.00 Puhkeaeg.
- 15.00–17.00 Tegevused, individuaalne töö.
- 15.30–16.00 Õhtuode.
- 16.00–19.00 Mäng. Laste kojusaatmine. Koostöö lastevanematega.

4. LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA ANALÜÜSIMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu ja õppimise hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Kogu õppe- ja kasvatusprotsessi kestel jälgitakse lapse vaimset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Sealhulgas on jälgimise all ka tunnetus- ja õpioskused, keel ja kõne, mänguoskused, emotsionaalne seisund ja käitumine ning enesekohased oskused.

Lapse arengu jälgimine ja analüüsimine on oluline, et mõista lapse eripära/omapära, märgata ja sekkuda varakult, selgitada välja erivajadused, toetada positiivset enesehinnangut ja arengut ning kavandada koostöös lastevanemaga lapse arengust lähtuvaid õppe- ja kasvatustegevusi .

Lapse arengust lähtuv tegevuste planeerimine tähendab konkreetse lapse oskuste ja võimete tasemega haakuvat õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist ja läbiviimist, mille jaoks on vaja välja selgitada lapse arengu tase.

Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused („Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava 2011“; „Lagedi Kooli lasteaia õppekava 2020“). Lapse arengu hindamisel on õpetajal võimalus toetuda raamatule „Mina oskan juba. Arengu jälgimise mäng“ (Jana Rebane, Kristi Kirbits, Reet Varik, 2016) ja Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse 2009. aastal väljaantud raamatule “Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad”. Lapse arengut aitavad toetada ka lasteaia eripedagoog ja logopeed.

Lapse oskused muutuvad arengu käigus ja neid tuleb vanuse ja kogemusega juurde. Mida väiksem on laps, seda üldisem on õpetajapoolne analüüs ja mida vanemaks laps saab, seda konkreetsemaks muutub hindamine.

Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse eelkõige tunnetusprotsesse – taju, mälu, tähelepanu ja mõtlemise erinevaid aspekte ning lapse oskust kasutada neid protsesse uute oskuste ja teadmiste omandamisel ehk õppimisel.

Sotsiaalse ja emotsionaalse arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega; jälgimise all on mänguoskus ja selle areng; iseseisvus, üldtunnustatud normidele vastav käitumine; toimetulekuoskused ja emotsioonide kontroll ning eneseväljendamise oskus. Viimane on omakorda tihedalt seotud kohanemisega ja toimetulekuga kollektiivis.

Füüsilise arengu hindamisel vaadeldakse lapse keha valitsemise oskust, üld- ja peenmotoorikat. Jälgimise all on koordineerimine ning töövahendite kasutamise oskus (pliiats, pintsel, käärid, spordivahendid), kõnd, jooks, rüht ja tasakaal, painduvus, täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus ning jõud ja vastupidavus.

Pedagoogid viivad info kogumist läbi põhjendatult ja kindla plaani alusel. Lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Üheks lapse arengu kajastajaks on lapse lasteaia viibitud perioodi jooksul koostatud arengumapp. Arengumappi võib koguda:

Andmed lapse kohta: nimi, vanus, lapse lasteaeda tuleku aeg ja/või ankeet „Tere, mina siin!”

Vanuserühmad (sõim, 3–4 a, 4–5 a, 5–6a, 6–7a) **eraldatud** (vahelehtedega vms);

Igal sügisel *samal ajavahemikul (septembrikuu)* tehtud **lapse joonistused:**

- **iseendast**, millisena laps end näeb
- **perekonnast** (kahes viimases rühmas kindlasti)

- **lapse käe ja jala jälg**
- „sõpradering“;

Koostöö vanematega: fotogalerii — valiku fotodest teeb laps ise, igal aastal kogub laps 3–4 fotot endast;

Valik lapse kunstitöödest;

Vaatluse teel lasteaias kogutud andmed lasteaias toimuva pedagoogilise protsessi kõige erinevamate tahkude kohta („Mina oskan juba. Arengu jälgimise mäng“);

Erinevad küsitlused lapse enda arvamuste, hinnangute, tulevikuplaanide jne kohta;

Lapse mängu kirjeldused, rollide jm taolise ülevaated (millega laps eelistab mängida; kellega ta suhtleb kõige rohkem, lemmiktegevused jne);

Lapse sõnaline looming - huvitavad ütlemised, arvamused jne;

Lapse koostatud jutud, luuletused, ümberjutustused, retseptid jne; ise valmistatud raamatud jne;

Erinevad õpetaja koostatud töölehed (koolieelikutel kirja eelharjutused, esimesed numbrid ja tähed);

Lapsevanematega läbiviidava **arenguvestluse originaal** (*vt lapsevanemaga arenguvestluse läbiviimise kord*);

Arengumappi kogutud töödel on õpetaja kommentaarid, märkused, tähelepanekud, soovitusel jms. Lapse lahkumisel lasteaiast antakse talle kaasa tema arengumapp.

Kaasa ei anta õpetaja töömaterjale, analüüse, fikseeringuid, kommentaare, tähelepanekuid, arengutabeleid jms.

Lapse arengu jälgimisel kasutab õpetaja kõige enam vaatlusmeetodit. Kasutatakse ka kaudseid meetodeid. Lapse arengu jälgimise käigus kogutud konfidentsiaalset infot ja olulist dokumentatsiooni hoiab õpetaja iga lapse jaoks mõeldud arengukaustas, mis ei ole kättesaadav kõrvalistele isikutele.

Vähemalt üks kord õppeaastas on lapsevanemal võimalus osaleda arenguestlusel, mille korraldavad rühmaõpetajad. Vajadusel kaasatakse vestlusesse tugimeeskond. Vestlusel antakse tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Lepitakse kokku koostegutsemise plaan. Tagasisidet lapse arengu kohta saab edastada lapsevanemale nii suuliselt (arenguestlused) kui ka kirjalikult (nt kokkuvõtte Eliis keskkonnas). Lapse heaolu ja arengu huvides teevad lapsevanem ja lasteaed koostööd erinevates suhtlus- ja tagasisidevormides. Kui arenguestlused ja arendavate tegevuste plaani koostamine on lapsele hädavajalik, on arenguestlused kohustuslikud nii rühmaõpetajatele, tugimeeskonnale kui ka lapsevanematele.

Õpetaja kirjeldab lapse arengut lapsest endast lähtuvalt: väärtustatakse saavutatut ning tunnustatakse lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huve. Samas juhitakse tähelepanu ka arendamist vajavatele oskustele.

5. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuse omadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jms) või rühma tegevuskavas ("Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava" §8 lk 1).

Laps, kelle võimed, tervislik seisund või muud omadused (sh liikumis-, kõne-, meele- või kognitiivne puue, emotsionaalsed ja käitumisraskused, üld- või eriandekus) erinevad sedavõrd, et tavapärase õpikeskkond ning õppekasvatust protsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt, on arenguliste erivajadustega. Arengulise erivajadusega (AEV) lapse õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõttest, mille kohaselt õpib arengulise erivajadusega laps üldjuhul elukohajärgse lasteaia tavarühmas seal kehtestatud õppekava alusel. Lapse varajane erivajaduse määratlemine ning vastava arendustegevuse alustamine tagab lapsele edasise arengu ja õppimise. Arengulise erivajadusega lapse toetamine lasteaias on meeskonnatöö.

Õppeaasta planeerimine lisatuge vajavate lastega, mida kordineerib lapse arengut toetav meeskond, on järgmine:

- septembris-oktoobris selgitatakse välja lisatuge vajavad lapsed;
- koostatakse vastavad tööplaanid;
- viiakse sisse kohandused mängu- ja õppevahendites, ruumides, õppe- ja kasvatusmeetodites (vajadusel avatakse lapse individuaalsuse kaart);
- valdkondades, milles laps vajab lisaabi ja individuaalset arendamist, koostatakse individuaalne arenduskava (IAK). Kava koostamisel osaleb kogu lapse arengut toetav (LAT) meeskond. Vajadusel kaasatakse Innove Rajaleidja spetsialistid.

Lapse arengu hindamine on meeskonnatöö, mille eesmärk on tagada lapse arenguks soodsad tingimused soodsas keskkonnas, andes talle maksimaalset tuge ning võimalusi arenemiseks.

6. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

Lapsevanemad on lasteaias põhilised ja igapäevased koostöö tegijad. Hea koostöö lasteaija ja lapsevanema vahel rajaneb usaldusel, mõistmisel ja on alati lapsest lähtuv. Koostöö lasteaija ja lapsevanema vahel loob eeldused lapse kohanemiseks lasteaias ja paremaks tundmaõppimiseks. Üheskoos leitakse kõige paremad lahendused lapse arendamiseks. Lapse peamine kasvukeskkond on kodu. Lasteaijal on siinkohal toetav ja nõustav funktsioon.

Koostöö lapsevanematega algab enne lapse rühma tulekut. Laps ja lapsevanemad saavad tutvuda lasteaiaga, lapse rühmaga ja õpetajatega. Koostöös lapsevanematega arutatakse läbi lasteaija ja rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted, tähtsamad üritused, õppekäigud ning uute laste puhul ka rühmareeglid. Õppeaasta alguses valivad iga rühma lapsevanemad enda seast ühe liikme lasteaija hoolekogusse.

Koostöö põhimõtted lapsevanematega:

- lapsevanema ja lapse kuulamine – luuakse suhe ning väljendatakse teadet vastu võttes huvi ja usalduslikkust;
- dialoog – eeldab koos mõtlemist, arvestatakse lapsevanema arvamust ja lasteaija nõudeid, tulemusena jõutakse ühiste otsusteni;

- usaldus – tagatakse erialase kompetentsusega, mis eeldab vanemate kasvatuspõhimõtete tundmist;
- austus ja lugupidamine – väljenduvad teise arvamuse ja erinevuse mõistmises;
- avatus – räägitakse mõlema poole ootustest, tähelepanekutest, muredest, rõõmudest;
- konfidentsiaalsus ja selle tagamine – infot lapse kohta ei edastata kolmandatele isikutele (v.a tugimeeskond jm lapse arengut toetavad isikud). Lapsevanemat teavitatakse eelnevalt kolmandate isikute kaasamisest lapse arengu toetamiseks.

Koostöö vormid:

- individuaalne vestlemine tegevustest/plaanidest/olulistest aspektidest jms lapse tulekul ja lahkumisel lasteaiast;
- vabad vestlused info vahetamiseks;
- planeeritud arenguvestlused; vajadusel osalevad ka muusika- ja liikumisõpetaja, eripedagoog, logopeed, õppejuht;
- rühmatelefon;
- lapsevanematele mõeldud eliis.ee keskkond ja seal toimuv meilivahetus;
- kodulehekülg;
- ühisürituste korraldamine;
- lapsevanemate koosolekud – vastavalt vajadusele, aga vähemalt üks kord õppeaastas (vajadusel osalevad ka muusika- ja liikumisõpetaja, eripedagoog, logopeed ning õppejuht);
- koolitused lapsevanematele;
- hoolekogu koosolekud;
- ankeetküsitlus lapse lasteaeda tulemisel (isikuandmete, lapse eripärade ja arengu kaardistamiseks);
- infostendid vanematele;
- näitused ja väljapanekud laste töödest.

7. LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI

Üldoskuste kujunemist toetatakse igapäevaelu tegevuste ning kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu. Erinevate valdkondade sisusid lõimitakse.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

Kõikide vanuserühmade eeldatavad tulemused on mõeldud lastele, kes on alustanud lasteaias käimist sõimeeest.

	3aastane	5aastane	7aastane
<p>Mänguoskused Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.</p>	<p>Laps 1) mängib ja tegutseb eakaaslas(t)ega kõrvuti; 2) mängib matkimis- ja rollimänge; 3) kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi lihtsas rollimängus; 4) peab kinni lihtsamatest mängureeglitest.</p>	<p>Laps 1) mängib iseseisvalt ja grupis; 2) jagab mänguasju ja kooskõlastab mängutegevusi; 3) järgib mängureegleid ja selgitab neid kaaslastele; 4) mängib rolli- ja fantaasiamänge; 5) organiseerib mängu, määrab ise reegleid ja kaasab teisi neid järgima; 6) naudib mängu, tunneb sellest rõõmu. 7) rakendab mängus eakohaseid kogemusi.</p>	<p>Laps 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma; 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast; 3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu; 4) täidab mängudes erinevaid rolle; 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus; 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.</p>
	3aastane	5aastane	7aastane

<p>Tunnetus- ja õpioskused</p> <ul style="list-style-type: none"> Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse –taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) tegutseb täiskasvanuga ja iseseisvalt; 2) keskendub tegevusele kuni 15 min; 3) kuulab eakohaseid jutukesi; 4) osutab nimetatud esemele; 5) märkab erinevusi ja sarnasusi; 6) teeb valikuid. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab seoseid lihtsamate nähtuste ja sündmuste vahel, tajub tervikut; 2) järgib lihtsaid reegleid, mõistab neid; 3) lahendab probleeme; 4) saab aru korraldustest ja väljenditest; 5) osaleb ühistegevustes, teeb koostööd rühmakaaslastega; 6) keskendub huvipakkuvale tegevusele kuni tegevuse lõpuni 7) korrigeerib oma käitumist või tegevust vastavalt täiskasvanu juhistele. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; 2) mõtleb nii kaemuslikkujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi; 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni; 5) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi; 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada; 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel; 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.
--	---	---	---

	3aastane	5aastane	7aastane
<p>Sotsiaalsed oskused Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) kuulab ja jälgib täiskasvanut, eakaaslast, suhtleb; 2) käitub kaaslastega sõbralikult ja arvestavalt; 3) saab aru oma-võõras tähendusest; 4) oskab lohutada haiget saanud sõpra. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) tajub, et sõnadel ja käitumisel on (positiivne/negatiivne) mõju teistele inimestele; 2) suhtleb eakaaslastega; 3) hoolib kaaslastest - otsib vajadusel abi endale ja kaaslasel; 4) peab kinni rühma headest tavadest ja kokkulepetest; 5) tegutseb üksi ja grupis; 6) räägib tunnetest, väljendab oma seisukohti; 	<ol style="list-style-type: none"> 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu; 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise; 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel; 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;

		7) saab hakkama lihtsamate konfliktolukordade lahendamisega;	6) loob sõprussuhteid; 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest; 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel; 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; 10) järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; 11) selgitab oma seisukohti.
	3aastane	5aastane	7aastane
Enese- kohased oskused Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.	1) joob ja sööb iseseisvalt; 2) koristab täiskasvanu suunamisel; 3) riietub iseseisvalt ja abiga; 4) orienteerub rühmas (leiab poti, rätiku, tooli voodi jms); 5) teab oma eesnime; 6) tunneb end ära peeglist;	1) väljendab oma emotsioone sobival viisil – tuleb toime oma tugevate tunnetega; 2) käitub kokkulepitud tavade kohaselt; 3) kasutab meeldetuletamisel sõnu “tere”, “head aega”, “palun”, „aitäh“; 4) riietub valdavalt iseseisvalt;	1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada; 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi; 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
	7) tänab, palub, tervitab täiskasvanu suunamisel; 8) küsib wc-sse, tuleb toime kõrvalise abiga; peseb ja kuivatab käsi ja nägu; 9) täidab lihtsamaid juhiseid ja korraldusi; 10) osaleb õppetevustes; 11) koristab enda järelt täiskasvanu suunamisel.	5) peseb ja kuivatab käsi ilma abita; 6) tuleb iseseisvalt toime tualetis; 7) korrastab vajadusel mängu- ja töökoha; 8) ootab oma järjekorda; 9) osaleb vestluses ja kuulab kaaslast.	4) algatab mängu ja tegevusi; 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest; 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda; 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused; 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

8. LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VALDKONDADE KAUPA VANUSETI

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi valdkond):

- mina ja keskkond,
- keel ja kõne,
- eesti keel kui teine keel,
- matemaatika,
- kunst,
- muusika
- liikumine.

	3aastane	5aastane	7aastane
Valdkond <i>Mina ja keskkond</i>	Laps 1) teab oma eesnime, vanust; 2) nimetab oma pereliikmeid, kirjeldab neid ja oma kodu; 3) eristab tervisele kasulikku ja kahjulikku; 4) järgib puhtust enda ümber (enese keha ja riided, töö- ja mängukeskkond jm) 5) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt; 6) nimetab kodukoha looduse tuntumaid taimi, seeni ja loomi	Laps 1) tutvustab ja kirjeldab iseennast; 2) kirjeldab oma kodu, perekonda; 3) teab tuntumaid ameteid; 4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid; 5) teab, mis on tervisele kasulik ja kahjulik; 6) kirjeldab ümbritsevat keskkonda ja inimeste käitumist	Laps 1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms; 2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone; 3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid; 4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone; 5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused; 6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku; 7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik; 8) kirjeldab, kuidas ümbritsev

	7) teab mõisteid öö ja päev;	9) järgib puhtust enda ümber; 10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt; 11) kirjeldab eakohaselt kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi; 12) teab mõisteid ööpäev, nädal, aastaring; 13) kirjeldab nelja aastaaga, teab ööpäeva osasid; 14) märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi ümbritsevale; 15) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm; 16) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda.	keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist; 9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas oskab hambaid hoida ja hooldada; 10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt; 11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi; 12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring; 13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad; 14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest; 15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale; 16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm; 17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.
	3aastane	5aastane	7aastane
Valdkond Keel ja kõne	1) tuleb toime täiskasvanutega suhtlemisel, kasutades eneseväljenduseks talle sobivaid viise; 2) saab aru lihtsamatest väljenditest ja käsklustest ning reageerib nendele; 3) on huvitatud suhtlemisest, keelest ja kõnest; 4) saadab oma tegevusi kõnega; 5) kasutab kõnes esemete nimi- ja tegevussõnu, osaliselt ka määrsõnu; 6) hääldab järele sõnu ja väljendeid.	1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida; 3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda; 4) jutustab pildi/juhtumi alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid; 5) kasutab kõnes lihtlauseid; 6) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara; 7) hääldab järele sõnu ja väljendeid;	1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga; 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida; 3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda; 4) jutustab pildi, kuuldud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid; 5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

		<p>8) hääldab oma kõnes ja ette öeldud sõnade kordamisel enamust emakeele häälikuid;</p> <p>9) teab peast mõnda luuletust ja laulu.</p>	<p>6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;</p> <p>7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;</p> <p>8) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid</p> <p>9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;</p> <p>10) kirjutab joonistähtedega 1–2silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;</p> <p>11) teab peast luuletusi ja laule.</p>
--	--	---	---

	3aastane	5aastane	7aastane
Valdkond <i>Eesti keel kui teine keel</i>	<p>1) mõistab lihtsamaid argiteemalisi eestikeelseid sõnu ja väljendeid;</p> <p>2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;</p> <p>3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;</p> <p>4) saab aru lihtsast küsimusest ning reageerib sellele talle sobiliku väljendusviisiga.</p>	<p>1) mõistab lihtsamat eestikeelset kõnet õpitud sõnavara piires;</p> <p>2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;</p> <p>3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;</p> <p>4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;</p> <p>5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid: tere, head aega, tänan, aitäh, palun.</p>	<p>1) mõistab lihtsamat eestikeelset kõnet õpitud sõnavara piires;</p> <p>2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;</p> <p>3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;</p> <p>4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;</p> <p>5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid: tere, head aega, tänan, aitäh, palun ;</p> <p>6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.</p>
	3aastane	5aastane	7aastane

<p>Valdkond Matemaatika</p>	<p>1) moodustab ja võrdleb hulki; 2) loendab koos täiskasvanuga; 3) tunneb põhivärve; 4) tunneb mõisteid <i>väike</i> ja <i>suur</i>; 5) tunneb mõisteid <i>üks</i> ja <i>palju</i>.</p>	<p>1) määrab hulki kahe erineva tunnuse järgi; 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem</i>; 3) loendab ja teeb kindlaks esemete arvu; 4) järjestab esemeid suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm); 7) rühmitab esemeid asendi järgi; 8) orienteerub paberil, ruumis ja õuealal; 9) teab mõisteid <i>üleval, all, ees</i> ja <i>taga</i>; 9) teab nädalapäevi ja aastaaegu.</p>	<p>1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi; 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i>; 3) teeb 12piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada; 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =; 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi; 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm); 7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi; 8) kirjeldab enda asukohta</p>
			<p>ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil; 9) oskab öelda kellaega täistundides; 10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva; 11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nõör vms); 12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse; 13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.</p>
	3aastane	5aastane	7aastane

Valdkond Kunst	1) kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil; 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiasid; 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid; 4) kujutab inimesi/loomi/esemeid vabalt valitud viisil; 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö; 6) valib talle sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks; 8) kirjeldab oma kunstiteoseid ja nende värve.	1) oskab märgata erinevaid detaile ja objekte ning kujutab ümbritsevat; 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiasid; 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid; 4) kujutab inimesi/loomi/esemeid neile iseloomulike tunnuste kaudu; 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö; 6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades; 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks; 8) kirjeldab kunstitöid, nende värve ja meeleolu.	1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nende vahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil; 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiasid; 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid; 4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu; 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö; 6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest; 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks; 8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.
---------------------------------	--	--	---

Õppetöökäsitletavat teemad tulevad lastelt, õpetajatelt, lapsevanematelt, rahvakultuurist, traditsioonidest, tähtpäevadest jm. Valdkondade arendamisel toetuvad õpetajad koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale ja Lagedi Kooli lasteaia õppekavale.

8.1 Muusikategevuste eeldatavad tulemused vanuseti

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Muusikavaldkonna sisu:

- laulmine,
- muusikalis-rütmiline liikumine,
- muusika kuulamine,
- pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu keel ja kõne, kunst jne. Muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

	Kuni 3aastane	Kuni 5aastane	Kuni 7aastane
Laulmine	1) kuulab ja jälgib õpetaja laulu; 2) huvitub laululisest tegevusest ja püüab õpetajaga koos kaasa laulda, nt üksikuid silpe, sõnu või laululõiku; 3) püüab osaleda laulude esitamises.	1) osaleb laulude esitamises; 2) laulab rühmaga samas tempos; 3) suudab laulu koos alustada ja lõpetada; 4) laulab peast lihtsamaid õpitud lastelaule; 5) suudab laulda regilaulu, eeslaulja ja koorina; 6) laulab ilmekalt, lähtudes teksti karakterist; 7) laulab peast eesti hümn 1. salmi.	1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega; 2) suudab laulda vahelduvalt mõttes ja häälega, samal ajal ühesugust tempot hoides; 3) laulab eakohaseid laste- ja rahvalaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi; 4) laulab õpitud laule peast ja esitab neid rühmas ja ka peol; 5) laulab peast eesti hümn 1. salmi 6) suudab lauldes vastata meloodilistele kajamängudele;
Muusikalis-rütmiline liikumine	1) osaleb laulumängudes (liigub, jälgib õpetaja laulu); 2) oskab kõndida ja keerutada; 3) sooritab õpetajaga koos lihtsaid liigutusi (nt käte peitmine, lehvitamine,	1) laulab ja liigub kaasa laulumängudes („Kükita“, „Kui sul tuju hea“, „Kaks sammu sissepoole“, „Bugi“ jne); 2) suudab liikuda üksi, paarilisega, läbisegi, ringselt, hanereas;	1) osaleb laulumängudes (laulab ja liigub samaaegselt); 2) tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente; 3) suudab orienteeruda ruumis, moodustada paare, kolonne ja ringi; 4) esitab õpitud tantse kogu rühmaga;

	kükitamine, tammumine, keerutamine, hüplemine, patsud ja plaksud).	3) tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente; 4) liigub vastavalt muusika iseloomule.	5) liigub ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt; 6) osaleb loovliikumises.
Muusika kuulamine	1) suudab muusikapala lõpuni kuulata; 2) tunneb rõõmu kuulatavast muusikapalast või laulust; 3) reageerib muusika algusele ja lõpule.	1) eristab meeleolult kontrastset muusikat ja suudab kuulnud laulust rääkida; 2) tunneb kuulnud loodushääli ja olmeääli; 3) tunneb mõisteid: lõbus/kurb, tugev/õrn, vaikne/vali, pidulik; 4) eristab erineva karakteriga palu; 5) tundes ära õpitud laulu, hakkab kaasa laulma.	1) oskab muusikat iseloomustada mõistete abil: mõtlik, laulev, hoogne, jutustav, elav; 2) suudab anda kuulatud palale pealkirja; 3) väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi; 4) eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat; 5) tunneb ära õpitud laulu ja laulab kaasa.
Pillimäng	1) mängib õpetaja ettenäitamisel kuulnud muusikale kaasa kehapillil (plaksutab, patsutab); 2) mängib lastepillidel kaasmängu.	1) mängib rütmisaateid riimidele- ja lauludele; 2) oskab rütmipill õigesti käes hoida ja teab mänguvõtteid; 3) mängib kajamänge.	1) mängib rütmi- ja meloodiapillidel lihtsamaid kaasmänge; 2) mängib pilli koos rühmaga ja ka väiksemas rühmas; 3) suudab pillidel improviseerida

8.2 Liikumistegevuste eeldatavad tulemused vanuseti

Tegevuste alaliigid	Kuni 3aastane	Kuni 5aastane	Kuni 7aastane
Rivi- ja korraharjutused	1) tuleb märguande peale õpetaja või eseme juurde; 2) suudab õpetaja abiga moodustada ringi, kolonni ja rivi; 3) leiab iseseisvalt paarilise.	1) sooritab erinevaid rivistumisi iseseisvalt (viirg, kolonn, harvenemine, ring, ringjoon jne).	1) rivistub ja joondub iseseisvalt varvaste või joone järgi, teeb tegevusi kiirelt ning täpselt; 2) oskab ja teeb vahet, mis on ring, ringjoon, kolonn, viirg jne; 3) keskendub sihipärasele tegevusele; 4) peab liikudes kinni üldistes ohutusreeglitest ning valib sobivad paigad ja vahendid.
Üldarendavad harjutused	1) sooritab ÜAH muusikaga ja vahenditega (pallid, nöörid, terakotid,	1) sooritab ÜAH vahenditega üksi või koos paarilisega (pallid, hüppenöörid,	1) sooritab ÜAH pallidega, rõngastega, mattidega, võimlemispinkidega,

	langevari, pulgad, siidirätid jne).	võimlemisrõngad, terakotid, looduslikud materjalid nagu kivid, käbid jne).	hüpitsatega, topispallidega, hokikepi ja litriga, uiskudega, jalgrattaga, võimlemisrõngastega, terakottidega, lintidega jne.
Põhiliikumine	<p>1) liigub kõndides/joostes läbisegi, siksakina, ringis ühesuunaliselt;</p> <p>2) hüppab paigal, rõngast rõngasse, üle vahendi, sooritab sulghüplemist;</p> <p>3) roomab vabalt, ka toengpõlvituses;</p> <p>4) sooritab tasakaalukõndi võimlemispingil;</p> <p>5) ronib varbseinal;</p> <p>6) seisab ühel jalal toe abil.</p> <p>7) pöörab keha ehk veeretab keha;</p> <p>8) jookseb kiirus- ja vastupidavusjooksu;</p> <p>9) viskab täpsust;</p> <p>10) imiteerib uisutamist, suusatamist.</p>	<p>1) kõnnib päkkadel, kandadel, põia sise- ja välisserval;</p> <p>2) jookseb tempo muutmisega;</p> <p>3) sooritab vahelduvalt kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutusi;</p> <p>4) hüppab kaugust ning sooritab keerukamaid täpsusviskeid;</p> <p>5) teeb sulghüplemist – paigal, pööretega, rõngast rõngasse, harkihüplemine, liikudes;</p> <p>6) viskab palli üles, maha, vastu seina, püüab, P/V käsi, kahe käega;</p> <p>7) roomab kõhuli, põrandal, võimlemispingil,</p> <p>8) ronib varbseinal vahelduva sammuga;</p> <p>9) sooritab tasakaalukõndi võimlemispingil (pööre. seis), topispallil, tasakaalupadjal;</p> <p>10) sooritab sääre- ja põlvetõstu jooksu;</p> <p>11) oskab ja teab mis on galopp, ristsamm ja hüpak;</p> <p>12) teab erinevaid spordialasid ning mängib nende lihtsustatud versioone (jalgpall, korvpall, jäähoki jne);</p> <p>13) sooritab harjutusi matil (turiseis, trel ette ja taha jne);</p> <p>14) sooritab tasakaaluharjutusi;</p>	<p>1) sooritab põhiliikumisi pingevabalt nii, et liigutused on koordineeritud ja rütmilised;</p> <p>2) teeb painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;</p> <p>3) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikudes;</p> <p>4) kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;</p> <p>5) matkib harjutusi tehes täiskasvanut;</p> <p>6) sooritab ühel ajal kaaslasega rütmiliikumisi;</p> <p>7) sooritab harjutusi matil enesekindlalt ning õige tehnikaga (trel ette, taha, turiseis);</p> <p>8) liigub enda tekitatud rütmi järgi ühtlase ja vahelduva tempoga;</p> <p>9) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);</p> <p>10) nimetab erinevaid spordialasid ja eesti tuntumaid sportlasi.</p>

		15) kelgutab, võimalusel suusatab; 16) ronib varbseinal, tehes erinevaid ülesandeid; 17) hüppab hüppenööriaga.	
Tegevuste valik	Matkimismängud Muinasjutuvõimlemine Rütmiliikumine Kehatunnetusharjutused Fantaasiavõimlemine ja – mängud Liikumismängud	Hingamisharjutused Rütmiliikumine Kehatunnetusharjutused Matkivad harjutused Fantaasialiikumine Võimlemine Tantsimine Loovliikumine Matkamine Võistlusmängud Liikumismängud Orienteerumismängud Rahustavad tegevused	Hingamisharjutused Rütmiliikumine Kehatunnetusharjutused Võimlemine Võistlusmängud Matkamine Orienteerumismängud Meeskonnamängud Tajumisharjutused Liikumismängud Loodusliikumine Tantsimine Loovliikumine Rahustavad tegevused

9. TERVISEKASVATUS

Õppe- ja kasvatustöö lähtekohad:

- tunne iseennast ja oma keha;
- hügieen ja terved hambad;
- õige toitumine ning lauakombed;
- liikumine ja looduse tervistav mõju;
- vaimne tervis, eetika ja väärtuskasvatus;
- mina ja teised, abivalmidus ja suhtlemine;
- ohud meie ümber;
- jalakäija ja jalgratturi ohutu liikumine ning turvavarustus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel

- 1) valitakse tervisekasvatuse temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset, looduslikku ja tehiskeskkonda;
- 2) planeeritakse spetsiaalseid tervise- ja ohutusealaseid tegevusi, matku, pidusid, kohtumisi;
- 3) tervisekasvatus lõimitakse erinevate valdkondade tegevuste, mängu ja igapäevaste toimingutega;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses oma tervises seisundi jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 – 7aastane laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda tervist, emotsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- teab, millised toiduaineid on vaja süüa iga päev (ja milliseid harvem), et olla terve;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- teab, mis on peamiste elundite kõige olulisemad ülesanded ja kuidas neid tervena hoida;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda tegevusest, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- teab, kuidas jalkäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita;
- oskab märgata võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm keskkonnas;
- teab, kuidas tegutseda ohuolukordades (vette kukkumine, tulekahju, põletus);
- oskab valida hädaabinumbrit 112 ja teatada juhtumist.

10. DIGIÕPETUS

Eesmärgid.

Laps:

1. tunneb huvi digivahendite kasutamise erinevate võimaluste vastu;
2. julgeb ja oskab kasutada lihtsamaid digivahendeid (nt. bee-bot);
3. suudab kavandada oma tegevust ja tegutseda eesmärgi nimel;
4. teeb koostööd (rühmakaaslased, õpetaja), kasutades digivahendeid;
5. oskab lõimida digivahendeid erinevate valdkondade tegevustega.

Õppesisu

1. Digivahendid ja nende võimalused
2. Programmeerimise põhimõtted
3. Lihtsamate robotikaseadmete programmeerimine
4. Erinevad eakohased e-keskkonnad (info haldamine/mõistmine e-keskkonnades)
5. Küberohutus

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

1. oskab programmeerida lihtsamaid robotikaseadmeid;
2. oskab püstitada eesmärke ja kasutada lihtsamaid digivahendeid eesmärgipäraselt;
3. teab esmaseid ohutusreegleid digikeskkonnades tegutsemisel.

11. LAPSE KOOLIVALMIDUSE HINDAMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED

Koolivalmidus on valmisolek minna mänguliselt põhitegevusele üle õpitegevusele. Valmisolek õpingute alustamiseks kujuneb samm-sammult kogu koolieelse perioodi jooksul.

Valmisoleku kujunemist mõjutavad nii sünnipärased eeldused ja võimed kui ka kasvukeskkond. Lapse arengut jälgitakse lasteaias pedagoogide ja tugispetsialistide poolt kogu koolieelsel perioodil.

Koolivalmiduse hindamine toimub lapse arengu analüüsimise põhjal. Koolivalmiduse hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Hindamised viiakse läbi vastavate juhendite alusel 1–2 korda aastas. Kõik saadud tulemused dokumenteeritakse ja lisatakse lapse arengumappi. Antud tulemuste põhjal antakse tagasisidet lapsevanemale.

Lapse arengu analüüsi põhjal nõustatakse vajadusel lapsevanemat koolipikenduse küsimuses. Koolipikendust saavatele lastele töötatakse välja individuaalne arenduskava, kasutades erispetsialistide abi.

Koolivalmiduskaart koostatakse kevadel. Koostamisel osalevad rühmaõpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja, vajadusel tugimeeskond. Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalevad isikud, lasteasutuse direktor ning lapsevanem. Koolivalmiduskaart antakse üle lapsevanemale kas elektrooniliselt või paberkandjal. 5 aasta jooksul saab vajadusel väljastada duplikaadi.

12. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Lagedi Kooli lasteaia õppekava uuendamine ja täiendamine toimub regulaarselt pedagoogilistel nõupidamistel koostöös pedagoogide, spetsialistide ja juhtkonnaga. Õppekava uuendamisel võetakse aluseks sisehindamise tulemused, reaalne vajadus õppekava muuta ja seadusest tulenevad nõuded. Muudatuste kinnitamine toimub pedagoogilises nõukogus ja mitte tihedamini kui üks kord õppeaastas.

Õppekava arendamise eest vastutab lasteaia õppejuht.

Lagedi Kooli lasteaia õppekava koostamise ja arendamise korralduse eest vastutab Lagedi Kooli direktor.